Nr 229

av herr Hjorth
om ökat antal sedelvalörer.

I motion 1971:298 hemställde jag att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhöll om utredning och förslag om en ny sedelvalör i storleken 500 kr. I remissyttrande i anledning av motionen uttalade riksbanksfullmäktige att det icke förelåg något verkligt behov av en sedel av 500-kronorsvalören, som motiverade de kostnader och det merarbete utgivandet av en dylik sedel skulle medföra. Finansutskottet delade denna mening. Utskottets hemställan att motionen ej skulle föranleda någon riksdagens åtgärd bifölls av kammaren.

Under föregående år gjordes en översyn av riksbankens organisation. Rapporten i ärendet överlämnades genom skrivelse 1974-08-26 till bankofullmäktige. I rapporten finns bl. a. ett förslag (i punkt 7.1.9 s. 206) att 5-kronorssedeln slopas i samband med att ett modifierat 5-kronorsmynt med ny prägling införs. Ett slopande av 5-kronorssedeln skulle, enligt den gjorda utredningen, under en 12-årsperiod ge en kostnadsreducering – inkl. viss personalbesparing – om ca 7 mkr. gentemot nuvarande förhållanden.

Min motion och det nyssnämnda förslaget behandlar var sin fråga avseende rikets sedlar. Tiden torde nu vara mogen att göra en samlad översyn av vilket system av valörer å sedlarna som bör finnas. Översynen bör också omfatta det eller de eventuella mynt som berörs av frågan.

Utgångspunkten för mitt initiativ är denna gång de kostnadsreduceringar för riksbanken som i nämnda rapport visats vara möjliga i ett speciellt fall. Emellertid skall varje valör av våra sedlar fylla flera andra krav: den skall fylla ett omvittnat eller hittills dolt behov, den skall göra sedelhanteringen enkel hos allmänheten, posten, i bankerna och i butikerna osv. Vid översynen bör självfallet beaktas även sådana krav. – Kostnadsreduceringen för riksbanken sammanhänger med att bankens kostnader för sedelhanteringen i hög grad är beroende av *antalet* sedlar. Sedelhanteringen bleve mindre kostsam, om *antalet* sedlar vid ett givet *värde* av den utelöpande sedelmängden kunde minskas. Frågan är nu om detta kan ske. I ett visst läge med en speciell betalningssituation minskas genomsnittsantalet sedlar med ca 13 %, om valören 10 kr. byts mot valören 20 kr. och övriga valörer lämnas oförändrade. Byte av valören 10 kr. mot valören 25 kr. har ingen motsvarande verkan.

Även följande omständighet gör det sannolikt att antalet sedlar, vid givet belopp, kan minskas. Förhållandet mellan två på varandra följande valörer i den nuvarande uppsättningen av sedlar är följande:

5 kr.:	10 kr.	= 1:2
10 kr.:	50 kr.	= 1:5
50 kr.:	100 kr.	= 1:2
100 kr.:	1 000 kr.	= 1:10
1 000 kr.:	10 000 kr.	= 1:10

Förhållandet varierar alltså kraftigt, nämligen från 1/2 rill 1/10, utan att någon konsekvens kan ses. Det är knappast troligt att ett så inkonsekvent system av valörer är optimalt.

Det förefaller vara ett överkomligt och meningsfullt arbete att göra teoretiska och praktiska studier över sedelhanteringen vid olika typer av penningtransaktioner för att utröna hur antalet sedlar, som byter ägare vid transaktionen, sammanhänger med vilka valörer som finns att tillgå och att på så sätt avgöra om antalet sedlar vid givet belopp kan minskas.

Med hänsyn till vad som anförts hemställer jag

att riksdagen hos regeringen anhåller om en samlad översyn av vilket system av valörer å rikets sedlar som bör finnas.

Stockholm den 21 januari 1975

NILS HJORTH (s)